

різностильового репертуару, дидактичної та методично-посібникової літератури, здійснюють вплив на формування громадської думки і слухацької культури, впливають на структурування і наповнення навчальних курсів спеціалістів, сприяють розвитку і популяризації українського народно-інструментального мистецтва на національному і міжнародному рівнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. [б./а.] Заслужене визнання // Радянський педагог. – 1966. – № 17-18 (153-154). – 1.05.
2. [б./а.] Наші посланці у Львові // Радянський педагог. – 1967. – № 14 (192). – 23. 04.
3. Гатайло-Мазур Н. Фантазія для оркестру українських народних інструментів А.Онуфрієнка // Львівська баянна школа та її видатні представники (70-річчю від дня народження А.Онуфрієнка присвячується): Зб. мат. наук.-практ. конф. / [Упоряд. А.Душний, С.Карась, І.Фрайт]. – Дрогобич: Коло, 2005. – С. 27-32.
4. Гордельянов І. Дрогобицьке музичне училище ім. В.Барвінського / І.Гордельянов // М.А.Давидов. Історія виконавства на народних інструментах (українська академічна школа): підручник для вищих та сер. муз. навч. закладів. – К.: НМАУ ім. П.Чайковського, 2005. – С. 357-360.
5. Душний А. Анатолій Онуфрієнко: життя присвячене музиці: Монографія / [За заг. ред. Б.Пица]. – Дрогобич: Посвіт, 2010. – 328 с.
6. Душний А. Композиторська спадщина Анатолія Онуфрієнка (методико-виконавський зріз) / А.Душний // Творчість композиторів України для народних інструментів: Зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, ЛДМА ім. М.Лисенка, 10.04.06) / [Ред.-упоряд. А.Душний, С.Карась, Б.Пица]. – Дрогобич: Посвіт, 2006. – С. 41-45.
7. Мантулев Е. Прикарпатський дует баяністів – Віктор Чумак та Сергій Максимов / Е.Мантулев // Галицька зоря. – 1992. – № 125 (366). – 26.11.
8. Собко В. Життя у мистецтві / Василь Собко // Франківець. – 2004. – 1.10.
9. Фрайт М. Звучить «Ліра» / М.Фрайт // Радянський педагог. – 1985. – № 21 (921). – 6.06.
10. Ярко М. Творчий ювілей. / М.Ярко. // Радянський педагог. – 1990 – 15.06.

УДК 78.6(Укр.)

Л.Р. ФЕДОРОНЬКО

ФОРМУВАННЯ НАРОДНОПІСЕННОГО РЕПЕРТУАРУ В СІЛЬСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПЕРЕДКАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ В ХХ СТОЛІТТІ

У статті висвітлено частину народнопісенного репертуару сучасного села, що формувалася в ХХ ст. у зв'язку з суспільно-культурними процесами в передкарпатському регіоні на прикладі фольклору сіл Верхні та Нижні Гаї Дрогобицького району на Львівщині.

Осміслено джерела формування і поповнення локального репертуару. Визначено основні жанрові та тематичні групи пісень зазначеного періоду, особливості їх побутування та трансформації.

Ключові слова: народнопісенний репертуар, сільське середовище, новотвір функціонування, трансформація.

Л.Р. ФЕДОРОНЬКО

ФОРМИРОВАНИЕ НАРОДНОПЕСЕННОГО РЕПЕРТУАРА В СЕЛЬСКОЙ СРЕДЕ ПРЕДКАРПАТСКОГО РЕГИОНА В ХХ В.

В статье освещена часть народнопесенного репертуара современной деревни, которая формировалась в ХХ в. в связи с общественно-культурными процессами в предкарпатском регионе на примере фольклора сел Верхние и Нижние Гаи Дрогобычского района на Львовщине.

Осмыслены истоки формирования и пополнения локального фольклора. Установлены основные жанровые и тематические группы песен названного периода, особенности их бытования и трансформации.

Ключевые слова: *народнопесенный репертуар, сельская среда, новообразование, функционирование, трансформация.*

L.R. FEDORONKO

FORMATION OF THE SONG FOLKLORE REPERTOIRE IN THE RURAL ENVIRONMENT OF THE PRE-CARPATHIAN REGION IN THE XXTH CENTURY

A part of the song folklore repertoire of a modern village is investigated in this article. It was formed in the XX century in accordance with cultural processes in the Pre-Carpathian region. This process is shown on the material gathered in the villages of Verhny and Nyzni Gayi of Drohobych District, Lviv Region.

The sources of the formation and enlargement of local repertoire are analyzed. The main genre and thematic groups of songs of the mentioned above period, peculiarities of their existence and transformation were defined.

Key words: *song folklore repertoire, newly formed song, transformation.*

Питання функціонування пісенного фольклору сучасного села і трансформаційних процесів, які відбуваються в пісенному репертуарі на жанровому та музично-стильовому рівні, становлять невід'ємну частину процесу вивчення народної пісенності. Нині можемо більш об'єктивно, на відстані часу оцінити і зрозуміти явища, що відбувалися протягом ХХ ст. у пісенному фольклорі сільського середовища. Дослідження народної творчості під таким кутом зору здійснювалося вченими вже давно, ще відомі праці М. Драгоманова [5], В. Гнатюка [1], Ф. Колесси [7], І. Франка [15], написані в кінці ХІХ – на поч. ХХ ст., які тією чи іншою мірою висвітлювали динамічні процеси, що відбувались у фольклорі того часу. У другій половині ХХ ст. вітчизняні фольклористи С. Грица [3], В. Гошовський [2], А. Іваницький [6] серед інших проблем особливої уваги у своїх дослідженнях надають питанням трансформації музичного фольклору, особливостям побутування фольклорних творів, детермінації їх функціонування від різних чинників.

Мета статті полягає в аналізі пісенного репертуару сучасного села та особливостей його функціонування у зв'язку з тенденціями, що спостерігались у пісенному фольклорі регіону Карпат та Прикарпаття протягом ХХ ст.

У 2004-2008 роках нами було здійснено записи музичного фольклору в селах Гаї Верхні та Гаї Нижні Дрогобицького району на Львівщині [9]. Записані твори та супутні спостереження над функціонуванням пісень дають можливість дослідити динаміку фольклорних змін і характер механізмів цих змін впродовж ХХ століття. Значну вартість мають спогади і коментарі представників найстаршого покоління села, які сягають початку ХХ століття. Важливим джерелом інформації також виступають матеріали історичного та краєзнавчого характеру – вони становлять необхідний компонент для більш повного дослідження пісенного репертуару.

Пісенний репертуар, що функціонує в названих селах в активному стані, в основному почав формуватися на переломі ХІХ – поч. ХХ ст. Саме цей період позначений відчутними змінами в суспільно-громадському житті Галичини.

Впродовж століть Гаї¹ розвивалися як типовий галицький сільський осередок, основними регламентуючими чинниками його життя були циклічність землеробського аграрного року та норми народного звичаєвого права. Традиційність і консерватизм середовища зумовили тривале збереження обрядовості і обрядових пісенних жанрів, цілісне функціонування яких порушилось в ХХ столітті. Традиційні жанри та тематичні групи

¹ Маємо на увазі Гаї Верхні та Гаї Нижні, а також хутори, що розташовані близько один від одного; протягом багатьох століть вони мали спільне урядування і утворювали єдине ціле.

підлягали поступовій редуції, натомість щораз більше пісенний репертуар поповнювався піснями, які несли нову естетику і формували нові смаки.

У 1928 р. Ф. Колесса зазначав, що зі зміною селянського побуту зменшується повнота обрядової і давньої баладної пісенності, натомість розвивається необрядова частина фольклору, стимульована новими суспільними відносинами, історичними подіями, які «мають вплив на життя народних мас або тою чи іншою стороною привертають на себе загальну увагу» [7, с. 36]. Особливо виразно ця тенденція проявилася на початку ХХ століття, внаслідок процесів історичного, суспільного та культурного характеру, які поступово розвивались впродовж попередніх століть, але у вказаний час проявились більш кардинально.

Ще в кінці ХVІІІ ст., після включення Галичини до складу Австрійської імперії в 1772 році, тодішній уряд почав проводити реформи, які мали на меті сприяти господарському та культурному піднесенню краю. У житті Гаїв серед інших немаловажне значення мало відкриття в Нижніх Гаях в 1842 році державної тривіальної школи. Кількість дітей, які відвідували школу, рік від року поступово збільшувалась, хоча закінчували з них школу небагато. Проте з часом, як пише краєзнавець П. Сов'як, «відвідування школи стає нормою поведінки, обов'язку і навіть потребою» [14, с. 3].

У Верхніх Гаях державну школу відкрили пізніше, в кінці ХІХ століття (в 1894 році). З документів можна зробити висновок, що це відбулося на прохання громади, яка усвідомлювала необхідність освіти для своїх дітей, але «мешканці через різні лиха так зубожіли, що не в силі видавати значні кошти на утримання школи» [17, с. 142]. Після відкриття школа утримувалась, крім громади, коштом панського двору, залізничної колії, доходом з ґрунту, який був відведений у розпорядження школи і держави.

Відродження грамотності та освіченості на селі було частиною цілісного процесу пробудження національної самосвідомості селян після довгих століть поневолення Галицької Русі Польщею. Іншою складовою названого процесу була діяльність культурно-освітніх товариств, яка протягом першої половини ХХ ст. ставала щораз потужнішою. Створення товариств ініціювалися інтелігенцією, найчастіше у Львові або інших більших містах, а згодом поширювались по малих містечках та селах Галичини. У 1868 році у Львові було організоване товариство «Просвіта»¹, яке на першому етапі своєю основною ціллю поставило просвітницьку роботу. В кінці ХІХ ст. товариство поширило форми роботи на економічну сферу, а в культурно-просвітницькій сфері відбулась диференціація методів його діяльності [12]. При читальнях «Просвіти» створювались різноманітні гуртки, такі, як самоосвітні, драматичні, хорові, навіть оркестри [16, с. 41-56]. В Нижніх Гаях відділення «Просвіти» було відкрито ще в 1884 р., воно розміщувалося в школі. Цікаво, що першим головою сільського осередку став місцевий священник, заступником – вчитель, секретарем – дяк, а бібліотекарем – громадський писар, тобто всі вони були носіями грамотності в тогочасному селі.

Діяльність «Просвіти», а також інших культурно-освітніх товариств, таких, як «Добрий господар», різноманітних кооперативів, молодіжних рухів «Січ», «Соколи»² тощо активізувалась в перші десятиліття ХХ ст., особливо після польсько-української війни в 1918-1919 рр., коли розпалася Австро-Угорська імперія і Східна Галичина потрапила під владу Польщі. Дуже важливо підкреслити, що «локальні за територією, ці товариства були загальноукраїнські за духом, історичними традиціями, атрибутикою» [11, с. 36], яку вони відроджували. Навколо них об'єднувалась насамперед молодь, що прагнула незалежності і державності для свого народу. Діяльність товариств стимулювала поповнення пісенного репертуару новими піснями. Часто творцями пісень були окремі особистості, однак популярність і поширеність робила ці твори народними. Так, однією з найулюбленіших пісень була «Гей, там на горі Січ іде», створена на початку ХХ ст. К. Трильовським, активним організатором «січових» товариств. Потенціал цієї пісні дозволив їй перетривати всі лихоліття ХХ ст. і залишитися в

¹ Згадаймо, що першим головою «Просвіти» був відомий західноукраїнський композитор Анатоль Вахнянин.

² Відомо, що названі молодіжні рухи, поряд з просвітницькою, виконували функцію патріотичного виховання молоді в боротьбі за незалежність [11, с. 47-51].

активному репертуарі і сьогодні¹. В Гаях вона виконувала різні функції – від святково-урочистої до побутової. Зокрема, пісня функціонувала до останнього часу як весільний марш та під час весільної ходи (до шлюбу, зі шлюбу, від молодої до молодого тощо).

Не можна забувати і про багаточисленний пісенний репертуар Українського січового стрілецтва, сформованого на початку першої світової війни. Цей репертуар активно використовувався всіма верствами українців, у тому числі селянським середовищем як через безпосередній контакт з усусусами², так і через просвітницькі та патріотичні організації, згадані вище.

Міжвоєнні десятиліття 20-30-х років ХХ ст. привнесли в сільський репертуар групу пісень, яка пов'язана з патріотичним рухом того часу³. По всій території Прикарпаття була поширена пісня про Біласа і Данилишина, страчених польською владою за свою патріотичну діяльність. В Гаях ми записали один з варіантів пісні, з назвою за початковим рядком «Ще не вмерла Україна» [9, с. 446-447]. До патріотичних пісень того часу належить також пісня «А всюда кров, червона кров» [9, с. 447-448].

Пісні, породжені подіями першої половини ХХ століття, хвилювали людей, укріплювали національну свідомість, активізували їх. Такі настрої стосувалися представників всіх соціальних груп села. У нарисі про освіту й шкільництво на Дрогобиччині Гаям Верхнім, зокрема, дані такі характеристики: «Село дуже свідоме національно. Найбільш оживлена в повіті Читальня Просвіти. Один з найкращих самоосвітніх гуртків молоді, театральний гурток» [13, с. 252]. Висока самосвідомість громади села в цілому не могла не позначитись на ставленні до подій наступних десятиліть. Під час Другої світової війни в Гаях, як і в навколишніх селах, діяв рух опору, який продовжувався і після війни. Багато родин з села було вивезено на заслання – в Сибір та Казахстан, і таке становище тривало навіть у 1950 році [16, с. 21-22].

До пісень, що знаходились в активному побутуванні того часу, належать такі новотвори, записані в Гаях: «Покидаю тебе, дівчинонько» [9, с. 437], «Я сьогодні від вас від'їжджаю» [9, с. 438], «Ой в лісі, лісі темному» [9, с. 441] і багато інших. Багаточисельну групу становлять тюремні пісні, що відображали думки і почуття молодих людей, які внаслідок репресій польської влади і першої комуністичної (в 1939 р.) опинилися в тюремних застінках. Як і по всій Галичині, в Гаях поширені були пісні «Світить місяць, світить ясний» [9, с. 442], «Темна нічка над тюрмою» [9, с. 444], «Люба матусю» [9, с. 445].

У другій половині ХХ ст. пісні, пов'язані з попередніми подіями, були заборонені. Але, якщо в містах заборона діяла абсолютно, то в селі люди знаходили можливість виконувати їх, хоча у відкритих умовах ця можливість випадала нечасто. Деякі пісні змінювали свою функцію. Наприклад, пісня повстанського та виселенського середовища «Рушив поїзд в далеку дорогу» [9, с. 449] в другій половині ХХ ст. в Гаях виконувалась під час проводів в армію.

Народна пам'ять з любов'ю і пошаною берегла пісні про волю і незалежність. Як ріка, що знаходить собі інше русло, якщо виникають перешкоди, так народна творчість, можливо, підсвідомо «зашифровувала» такі пісні в час заборон і репресій. Цікавим зразком трансформації повстанської пісні в таку, що виконувалася на проводах в армію в другій половині ХХ століття, є пісня «Якщо калина не цвіла» [9, с. 448]. Вона утворилася шляхом контамінації нового тексту та вже існуючого – пісні «Осінні квіти вже зісхли». У збірнику «Літопис УПА» до цієї пісні є примітка [10, с. 474], що свідчить про її побутування в Галичині ще з 1936 року, вона була відома і на Рівненщині [4, с. 366]. У записах з останніх років знаходимо цю пісню в збірнику «Народна пісенність підльвівської Звенигородщини» [8, с. 265,] з приміткою, що її «співали у засланні, після повернення – в с.Гаї⁴ в кінці 1940-1960-х рр.» [8, с. 318-319].

¹ В кінці 20-х років ХХ ст. пісня ввійшла в активний обіг Радянської України, у 1929 р. вона записана на грамплатівку під назвою «Запорізький марш» [11, с. 36].

² В період першої світової війни і проголошення ЗУНР багато з селян Гаїв були в лавах Січових Стрільців та Української Галицької Армії [16, с. 15-18].

³ Григорій Дем'ян називає їх націоналістичними [4, с. 181-182].

⁴ Мається на увазі інше село Гаї – під Львовом.

Початок нашого варіанта:

Якщо калина не цвіла, то не ламай калину,
Якщо ти в армії не був, то не кохай дівчину.
поєднується з текстом строфи, де описуються зовсім інші події:

Ой пам'ятаю я той час, коли село горіло,
Там було чути плач дівчат, а моє серце мліло.

Мелодія пісні, записана в Гаях на Дрогобиччині, в основних контурах збігається зі згаданими варіантами.

В останньому десятилітті ХХ століття, зі встановленням незалежності України, відбувся своєрідний «вибух» у побутуванні пісень з національно-визвольною тематикою, які були заборонені до виконання, але збережені в народній пам'яті. Відродилися не тільки пісні, але й форми їх виконання – в хорах, гуртах, на сцені і в побуті. Напевно, кожен збирач фольклору часто бував останніми роками в таких ситуаціях, коли інформанти починали співати як свої улюблені пісні саме цієї тематики.

Пісенність, пов'язана з національно-визвольним рухом ХХ ст., є монолітною і цілісною. Всі пісні, починаючи від тих, що виникли на переломі ХІХ-ХХ ст. у зв'язку з патріотично-просвітницькою діяльністю в Галичині, і тих, що були створені протягом першої половини ХХ ст., відзначені певними спільними рисами. Насамперед у них червоною ниткою проходить ідея незалежності і державності, яка генетично пов'язана з попередніми пластами українського фольклору. Саме цей фактор, на нашу думку, робить їх такими актуальними на рівні емоційного співпереживання.

У цьому випадку можна навести цитату С.Грици, яка насправді стосується всього нового фольклору, але вона особливо актуальна для даного – цей пласт національного фольклору «усвідомлюється як символ національного самовиразу. <...> у співдії з фольклором інших народів та літературою <...> підноситься його роль як етнічного субстрату» [3, с. 35]. Всі групи цього пісенного пласту тісно пов'язані, недаремно в повстанському середовищі, наприклад, легко адаптовувались пісні козацькі, стрілецькі, пісні 20-30-х рр., в яких замінювались лише окремі слова – *козак, стрілець, повстанець* тощо.

З пісенністю, про яку йде мова, пов'язані такі питання, як авторство, письмовий спосіб поширення, зближення з літературою тощо. Всі перелічені особливості стосуються текстів пісень. Мелодична складова також вносить багато нових елементів порівняно з фольклором попередніх епох. По-перше, ці пісні найчастіше рухаються в просторі разом з мелодією, і ця особливість є ознакою новітнього фольклору. По-друге, в більшості з них чітко простежується мажоро-мінорна основа і акцентна метро-ритміка. Ці засоби дають змогу виконувати такі мелодії в багатоголосній хоровій манері, на протигагу народній моно- або гетерофонії традиційних пісень. В цілому цей пласт пісень репрезентував іншу естетику, вносив нові відчуття, і, в свою чергу, виявляв вплив на місцеву новотворчість.

Джерелом поповнення пісенного репертуару села були пісні в обробках М.Лисенка, М.Леонтовича та інших українських композиторів, які виконувались сільським хором, а також у виставах народного театру. Ці пісні, які походили з інших регіонів України, вкорінювались в побут, вони разом з іншими місцевими піснями виконувались при будь-якій нагоді – забаві чи роботі, а відтак більше або менше набували місцевого забарвлення.

Такі твори, як «Ой у полі верба» [9, с. 280], «Чорноморець, мамо, чорноморець» [9, с. 281], «Через балку летить галка» [9, с. 284], «Ой у полі три криниченьки» [9, с. 291], «В кінці греблі шумлять верби» [9, с. 306], «Козак від'їжджає, а дівчина плаче» [9, с. 314], «І дощ шумить, і мороз тріщить» [9, с. 358], «Ой у лузі та ще й при березі» [9, с. 388] і багато інших пісень, які в жанровому відношенні більшістю належали до ліричного блоку, активно засвоювались в місцевому середовищі.

Іншу групу творів локального репертуару становлять пісні, створені в даній місцевості. Не маємо на увазі пісні, що виникли конкретно в Гаях, бо таких не зафіксовано¹. Але,

¹ Певний виняток становить жартівлива пісня-коломийка «А я ішов дорогою» [10, с. 357], де згадуються прізвища місцевих жителів в такому порядку, як розташовані їхні хати в одному з кутів Нижніх Гаїв.

наприклад, пісня «Ходила по лісі, збирала горіхи» [9, с. 279] побутувала в селах Дрогобиччини. Про час її виникнення свідчить, зокрема, лексика другої строфи:

Прийшла до читальні, стала у порозі,
Мій милий танцює, слава Тобі, Боже.
Мій милий танцює, зі мнов не говорить,
Лиш інчу дівчину за рученьку водит,
А я із того жалю
Пішла спати додому.

Тут зображена реальна картина з деталями – в читальнях «Просвіти» по неділях звучала музика з танцями. Про побутування пісні на стадії новотвору свідчить невідшліфована форма вірша та контур мелодії.

В цілому всі відзначені групи пісенного фольклору, які ввійшли в «обіг» у першій половині ХХ ст., залишилися як основна складова частина репертуару села протягом всього ХХ століття. Деякі з них частково перейшли в пасивний стан побутування через об'єктивні причини і повернулися в 90-х роках в активне функціонування. Інші продовжували функціонувати як частина позаобрядової пісенності, що поступово займала основну позицію в жанровій системі музичного фольклору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнатюк В. Пісенні новотвори в українсько-руській народній словесності /Володимир Гнатюк. Вибрані статті про народну творчість. – К.: Наук. думка, 1966. – С. 78-95.
2. Гошовский В. Украинские песни Закарпатья /В.Гошовский – М.: Советский композитор, 1968. – 477 с.
3. Грица С. Фольклорний процес у динаміці /Софія Грица . Фольклор у просторі та часі. Вибрані статті. – Тернопіль: Астон, 2000. – С. 32-40.
4. Дем'ян Г. Українські повстанські пісні 1940-2000-х років (історико-фольклористичне дослідження) /Г.Дем'ян. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2003. – 581 с.
5. Драгоманов М. Нові українські пісні про громадські справи (1864-1880) /М.Драгоманов. Вибране. – Київ: Либідь, 1991. – С. 456-460.
6. Іваницький А. Народна музична культура Хотинщини /А.Іваницький. Історична Хотинщина. Музично-етнографічне дослідження. Збірник фольклору. – Вінниця: Нова книга, 2007. – С. 4 – 79.
7. Колесса Ф. Українська народна пісня в найновішій фазі свого розвитку /Ф.Колесса. Фольклористичні праці. – Київ: Наукова думка, 1970. – С. 34-59.
8. Народна пісенність підльвівської Звенигородщини. Запис і впор. О.Харчишин. – Львів, 2005 – 352 с.
9. Народні пісні сіл Гаї Верхні та Гаї Нижні на Дрогобиччині. [Записи, нотні транскр., упорядкув., вступ. стаття Л.Федоронько]. – Дрогобич: ВО Котермак-УЕЛФ, 2008. – 504 с.
10. Пісні УПА. Зібрав і зредагував Зеновій Лавришин // Літопис Української Повстанської Армії. – Торонто: Літопис УПА, 1996; Львів: Літопис УПА, 1997. – Т.25. – 556 с.
11. Погребенник Ф. Українські пісні-гімни /Ф.Погребенник. – Київ, 1992.
12. Сkochиляс І. Товариство «Просвіта» /І.Сkochиляс // Дрогобиччина – земля Івана Франка. Т.І. – Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто, 1973 – С. 215-228.
13. Сkochиляс І. Читальні Просвіти в місті Дрогобичі та в селах і містах Дрогобиччини /І.Сkochиляс // Дрогобиччина – земля Івана Франка. Т. І. – Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто, 1973. – С. 229 – 444.
14. Сов'як П. Школа в с.Гаях /П.Сов'як // Галицька зоря, 2.10.1999р. – С.3.
15. Франко І. Дещо про Борислав /Іван Франко // Вибрані статті про народну творчість. – Київ, 1965 – С. 142-148.
16. Ханас В. Село Гаї Верхні крізь призму століть (короткий нарис історії та культури населеного пункту від найдавніших часів до 50-х рр. ХХ ст.) /В.Ханас. – Дрогобич: Коло, 2009. – 80 с.
17. Ханас В. Розвиток шкільництва в Гаях в кінці ХІХ – ХХст. /В.Ханас // Бойки. Видання науково-культурологічного товариства «Бойківщина». – 2000-2002 (1-2/2000, 1-2/2001, 1-10/2002 (71-104). – С. 142-148.

Проте це лиш місцевий варіант, інший ми записали, відповідно з іншими прізвищами, в с. Доброгостів, неподалік від Гаїв.